

DACUS CILIATUS

Szkodnik należący do rodzaju *Dacus*,
podlegającego obowiązkowi zwalczania

Dacus ciliatus: dorosła muchówka (po lewej) i larwa (po prawej); fot. dzięki uprzejmości G. Goergen/IITA (po lewej) oraz <https://link.springer.com/article/10.1007/s13744-017-0522-2/figures/3> (po prawej)

Przekrój przez owoc melona uszkodzony przez larwy *Dacus ciliatus*, fot. <http://fruitflynet.aua.gr/images/stories/Open%20Volos/Nestel-Volos-Dec-2015.pdf>

Ulotka nie jest przeznaczona do wykorzystania w celach komercyjnych.

Zasięg występowania i opis agrofaga

Dacus ciliatus jest muchówką z rodziny nasionnicowatych (*Tephritidae*). Występuje ona w Azji (Arabia Saudyjska, Bangladesz, Indie, Irak, Iran, Izrael, Jemen, Jordania, Pakistan, Sri Lanka, Tajlandia, Zjednoczone Emiraty Arabskie), w wielu krajach afrykańskich, a spośród krajów europejskich w Turcji. Ze względu na odpowiednie warunki ekoklimatyczne i obecność roślin żywicielskich, agrofag ten po potencjalnym zawleczeniu z porażonym materiałem roślinnym, może się zadomowić również w Europie, w tym także w Polsce, chociaż u nas praktycznie tylko w uprawach pod osłonami.

Larwy są beznogie, o ciele zwężającym się ku przodowi, długości 8-10 mm, białe lub żółte. W podłożu, przy roślinie żywicielskiej, w materiale opakowaniowym towarzyszącym owocom (skrzynki, kartony, itp.), znajdują się poczwarki, w formie baryłkowatych, żółto-brązowych lub czerwonych bobówek, długości ok. 5-6 mm; długości ok. 6-7 mm. Na powierzchni roślin i owoców można spotkać dorosłe muchówki, które mają długość 4-6 mm, ciało w większości od żółto-brązowego do czerwono-brązowego. Tułów jest w większej części pomarańczowy, tarczka barwy od żółtej do pomarańczowej, odnóża w większości żółte. Gatunek ten posiada parę przezroczystych skrzydeł z ciemnym przednim brzegiem i ciemnym pasem skierowanym ku tułowi, długości 4-6 mm. Identyfikacja jest możliwa na podstawie analizy cech morfologicznych dorosłych muchówek.

Rośliny żywicielskie

Żywicielami są rośliny uprawne i dzikorosnące z rodziny dyniowatych (*Cucurbitaceae*), wliczając w to arbuz (*Citrullus lanatus*), melon (*Cucumis melo*), ogórek (*C. sativus*) i dynię (*Cucurbita pepo*).

Objawy występowania i szkodliwość

W miejscach składania jaj przez samice pod skórą owoców, na powierzchni skórki widoczne są niewielkie (średnica ok. 0,5 mm), jasne plamki. Larwy drążą chodniki w miąższu owoców,

a w konsekwencji porażone owoce stają się miękkie. Do uszkodzonego miąższu przenikają mikroorganizmy doprowadzając do jego czernienia i rozkładu gnilnego.

Na obszarach swojego występowania *Dacus ciliatus* wywołuje znaczne szkody w produkcji owoców roślin dyniowatych.

Sposoby rozprzestrzeniania i przenikania

Rozprzestrzenianie się szkodnika w sposób naturalny (przeloty muchówek) ma miejsce zazwyczaj na odległość do 2 km, chociaż niektórzy autorzy uważają, że może on mieć miejsce nawet na odległość 50-100 km. Na większą odległość gatunek ten jest przenoszony wraz z owocami oraz ich opakowaniami, a także z towarzyszącym roślinom podłożem, w którym mogą znajdować się poczwarki.

Kontrola objawów i pobieranie prób

Informacje nt. objawów, terminu kontroli i pobierania prób oraz miejsc pobierania prób i rodzaju pobieranego materiału znajdują się w dokumencie „Agrofagi kwarantannowe spoza UE” na stronie <http://piorin.gov.pl/zdrowie-roslin/agrofagi-szkodliwe/>.

Postępowanie w przypadku podejrzenia wystąpienia agrofaga

W przypadku jakichkolwiek podejrzeń co do obecności agrofaga na importowanych owocach oraz w krajowych uprawach roślin gatunków żywicielskich, należy poinformować o tym fakcie najbliższą jednostkę organizacyjną Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN). Oddziały PIORiN umiejscowione są w większości miast powiatowych. Dane kontaktowe tych jednostek znajdują się na stronie <http://piorin.gov.pl/>.

Wymagania fitosanitarne

W Unii Europejskiej, a tym samym w Polsce, agrofagi należące do rodzaju *Dacus*, w tym gatunek *Dacus ciliatus*, podlegają obowiązkowi zwalczania (są to agrofagi kwarantannowe dla Unii).